

Arnošt Lustig

NEMILOVANÁ

Z deníku
sedmnáctileté
Perly Sch.

mladá fronta

Nemilovaná

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.mf.cz
www.albatrosmedia.cz

MLADÁ FRONTA

Arnošt Lustig
Nemilovaná – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA**

Bez pravdy bych byl strašně chudý,
zatímco s pravdou můžu být jinak chudý,
ale zároveň ohromně bohatý.

Arnošt

Ex Libris

Lustig

1926–2026

NEMILOVANÁ

Z deníku
sedmnáctileté
Perly Sch.

Arnošt Lustig

NEMILOVANÁ

Z deníku
sedmnáctileté
Perly Sch.

mladá fronta

Chcete, aby příběh této skvělé knihy pokračoval i potom, co ji dočtete? Tak ji pusťte dál do světa. Vše potřebné se dozvíte na **www.restorio.cz**.

Albatros Media podporuje udržitelný rozvoj, který vrací použitým věcem smysl. On-line antikvariát Restorio vaše knihy odkoupí a zaplatí vám ihned – nečekáte, až se prodají. Získané peníze si můžete nechat, nebo si vyberete charitu, kterou jimi podpoříte. V tom případě navýší Restorio částku o 20 %.

Text © Arnošt Lustig, – heir, 2026, c/o AURA-PONT Praha
Cover Illustrations © Ivona Knechtlová
Photo © Petra T. Růžičková, Muzeum fotografie a moderních
obrazových médií v Jindřichově Hradci

ISBN tištěné verze 978-80-204-6666-2
ISBN e-knihy 978-80-204-6667-9 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)
ISBN e-knihy 978-80-204-6671-6 (1. zveřejnění, 2026) (epub)
ISBN e-knihy 978-80-204-6672-3 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

Inspiromat z Nemilované

Hledáme svou ztracenou druhou polovinu. Hledáme ji v určité době a s určitými možnostmi, které můžeme stejně tak dobře svými snahami a touhami rozšířit jako naopak zúžit. Snad nikde jinde nedostaneme tolik filosofických a psychologických podnětů jako z fiktivního deníku dívky, jejíž listy a zápisy mluví i ze sebe.

Jí bylo sedmnáct a nebyl pro lásku ideální ani čas, ani místo. Ale touha, ta byla veliká.

Českému čtenáři se touto knihou po páté dostává do rukou próza, která už ve světě vyšla v několika jazycích (třikrát anglicky, dvakrát německy, také norsky a polsky). Novela je nositelem významného literárního ocenění National Jewish Book Award (1986). Novela *Nemilovaná, z deníku sedmnáctileté Perly Sch.* poprvé v češtině vyšla v roce 1979 v Torontu. Deník dívky, jež využívá své přitažlivosti, aby alespoň o několik měsíců oddálila transport do vyhla-zovacího tábora, vyvolal velký ohlas nejen pro otevřenost, s níž zde Lustig přistupuje k otázce sexu. Čtenáře strhne vnitřní napětí této nevšední psychologické prózy, kontrast mezi bezútěšností

světa a optikou mládí, které beznadějnou životní perspektivu odmítá přijmout. Pro sedmnáctiletou Perlu Sch. je kontakt s muži jediným mostem, který spojuje její ubohou existenci se svobodným životem. Psaní deníku je jejím vnitřním exilem, v němž se s naivní dětskou umíněností pokouší udělat si jasno o smyslu lidského počínání v nelítostném světě; na jeho stránkách se před našima očima mění od holčičích představ k předčasně dospělé moudrosti, od strnulé pasivity strachu k zoufalé potřebě svobodně jednat.¹

Slovy autora: „*Perlu jsem napsal na literární motivy a podněty. Chtěl jsem napsat román nebo povídku, která by bezoztyšně odsoudila nacismus. Ale nechtěl jsem říci: nacismus je zlej. Chtěl jsem si vymyslet situace, osoby a děj, kdy si to dovodí čtenář sám. Proto jsem si vzal nezletilou dívku, o kterou se nikdo nestaral, která nemá naučené žádné mohutné nebo pevné mravní základy a vytváří si svou morálku sama a její morálka se vyvažuje kompromisem. Je to instinkt, který mě vede k tomu, že kompromis je hlavní vodítko člověka. Je sice neviditelný, ale člověku určuje hranice chování: pomáhá mu určit si, až kam je kompromis přijatelný pro jeho svědomí a kde už ne, kde jsou mantinely. V Terezíně otázka kompromisu představovala dennodenní kompas. Tam se lidé museli stále rozhodovat mezi tím, co je správné, a co je nesprávné.*

Ti, co přišli do Terezína, byli všichni z právního hlediska nevinní. Dostali se tam jen proto, že se narodili z takzvané méněcenných matek. V Terezíně to pak ale už přestalo platit. Tam se musel každý uplatnit podle svých mravních měřítek, které platí od starého Řecka a Bible. A pro každého.

Perle bylo sedmnáct a já si ji úplně vymyslel a napsal jsem to také proto, že jsem si kladl otázku, co by se stalo s naší nevinnou dcerou

---

¹ Karel Hvizďala, Tachles, Lustig, Mladá fronta, 2011, str. 116-118

Evičkou, kdyby byla v Terezíně? Napsal jsem to pro ni. Ale protože jsem autor, pustil jsem si fantazii na špacír a ničeho jsem se nebál. Do jejího pokojíku jsem dal jako spolubydlící krysu, jako symbol ošklivosti. Ona s ní komunikuje a je to jediný tvor, který ji neškodí...

Nemilovanou jsem napsal po zhlédnutí Louskáčku, kde v druhém aktu tančí mladé a krásné baletky tanec sněhových vloček. V hlavě mně blesklo, že kdyby byly Židovky, skončily by v komíně. A tak jsem napsal o dívce, která ztrácí tělo, aby si zachránila duši. Ale spisovatel asi nikdy nezná všechny pohnutky, proč píše to, co píše, a proč si volí takové či makové postavy jako hlavní. Každý autor píše o tom, o čem se mu chce psát.“

Tato novela žije svým životem a v těchto měsících se připravuje česko-izraelská filmová koprodukce vycházející z autorova scénáře.

Celá Lustigova tvorba má významný rys: vlídnou lásku k obyčejnému člověku, pochopení pro jeho úděl, schopnost odkrýt vnitřní hodnotu každého, i zdánlivě bezmocného a směšného človíčka. Jeho povídky jsou vesměs studiemi o tom, jak mezí situace dokáže v člověku, poníženém až na nejzazší mez, vyburcovat obrovskou sílu k aktivnímu činu, který dává lidskému životu smysl.

1. srpna. Jednou. Spona do vlasů a hřebínek.

6. srpna. Třikrát. Vycházková hůl. Dámský deštník. Plnicí pero a lahvička modrého inkoustu.

11. srpna. Šestkrát. Sklenice řídkého mléka pro nemluvnata. Tlumok a pánské galoše. Dámský příruční kufr z vulkánfibru. Osminka žitného chleba. Přídavkové lístky pro těžce pracující.

Je to už jedenáctý den, co spím na půdě vedle Hasičského domu na třídě L. Pan L. pro mě nechal zařídit mansardu. Mám odtud výhled okénkem ve střeše na hory a na Hamburská kasárna, odkud odjíždějí transporty a kam přijíždějí nové. Na severní baště rostou olše a lípy. Listí začalo žloutnout. Nejdříve zežloutne, pak opadá.

Ráno jsem se probudila ve tři hodiny. Jedna z krys, která tu byla doma dávno přede mnou, škrábala v podlaze jako kočka nebo pes. Podívala jsem se okénkem ve střeše. Nebe bylo jasné, plné srpnových hvězd. Viděla jsem všechny ty nebeské konstelace, jejichž jména jsem dávno zapomněla nebo nikdy neznala. Včera přšelo. Bylo to něco jiného, než když jsem ještě před dvěma týdny bydlela

s Ludmilou v Domově dívek na L 410 a slyšely jsme bušit kapky na dlažbu, na okna, stromy a okapy. Víím, že sem nezatéká.

Jednou. Krabička zápalek.

Seděl u mne starý O. a zůstal skoro až do rána. Vypráví mi o svých cestách po světě a nikdy se mě ani nedotkne. Stačí mu, že je se mnou, nebo že ho poslouchám. A není to žádný trik, cítím, že prostě opravdu nic nechce, nebo že nechce to, co je spíš pro mě spojené už skoro se vším.

Ale mohla bych se vsadit, že se na mě dívá, i když je černá tma a nemůže vidět ani na špičku nosu. Je to podivín, jako je mnoho lidí vyšinutých, i když nemají zrovna pevné místo ve zdejších blázincích. O. mi vyprávěl o Africe. Má zmrzačené prsty, jak mu je opalovali na Malé pevnosti za to, že maloval, co viděl a čemu jeho vyšetřující důstojník říkal „*Greul Geschichten*“.

O. mi líčil, jak vypadá Sahara. Jak se písek vlní jako zlaté moře. Jak člověk dýchá, jako by pil horký vzduch. Na začátku pouště je prý celé podzemní město, kde mají místní pouštní lidé svoje příbytky, koně, domácí zvířata a studny, takže tam žijí, jako by žili v nějaké hmatatelné noci. Pak mi líčil jednu ze slavností, kde si domorodci při svitu vysokých ohňů uprostřed noci vpichují dýky nebo meče z jedné strany hrdla, aby nůž prošel skrz a vylezl na druhém konci, aniž by se na nich objevila kapka krve. Ale ve dne nikdy neviděl ani stopu po nějakém podzemním pouštním městě, mohl tam vstoupit jen v noci.

Ráno mě vzal za ruku, podíval se na mě a rozplakal se.

Jednou. Slánka z modrobílého míšeňského porcelánu.

Nemám to ani daleko odtud do Magdeburských kasáren, kde je teď moje kuchyně a odkud dostávám svůj příděl. Pan L. mi přinesl jídelní lístek, „*Speisenfolge der Woche*“. Můžu si v tom číst.

Nemám naštěstí daleko ani do blázince v kasárnách Kavalír, kde je právě zavřená dcera zakladatele sionismu, pana Theodora Herzla. Pan L. říkal, že většinou mají géniové připitomělé děti a že asi výjimky potvrzují jen pravidlo. Kromě toho mi pan L. přinesl poslední výtisk jejich „*Mitteilungen der Jüdischen Selbstverwaltung Theresienstadt*“, jakým transportům se vydává pošta, kdy můžu odevzdat prádlo a že vedení vyhlásilo s německým souhlasem soutěž na pojmenování Bašty III., ovčince a ještě nějakých dvou ulic, a první cena je krabička sardinek, druhá půl kila mouky, čtvrt kila cukru a deset deka Sany a třetí cena mě už nezajímala, protože pan L. připojil, jako obvykle, rozsudky našeho židovského soudu, abych viděla, že mají věci pevně v rukou. Za rozkrádání balíčků zavřeli osm lidí na čtyři neděle do vězeňských cel v Magdeburských kasárnách; za nenastoupení do práce dostali čtrnáct dní pan Schilling a pan Scheidl a za to, že se mu rozutekli dělníci, dostal týden nějaký Kurt Besser. V kavárně na Hauptstrasse 2 dávají v pátek klavírní koncert Sommer'Herz (Chopin) a v sobotu Beethovena. Začíná se v 19.15 a vstup je volný. Banka je otevřena v pondělí od 7.30 do 12.30 a Centrální koupelny na Parkstrasse pro transporty s lichým koncovým číslem v úterý, ve čtvrtek a v neděli. Má se šetřit topivem, samozřejmě. Počítám, že budeme dostávat jídlo studené a v koupelnách se spokojíme se studenou vodou.

Blázinec vypadá mezi stromy, postavený z čerstvých cihel, jako pekárna. Kousek dál je Odšívovací stanice s vysokým komínem a ještě dál je pošta. Na velkém kasárenském dvoře blázince se

kdysi proháněly jezdecké pluky císařovny Marie Terezie, o které se vyprávějí choulostivé a košilaté historky, jak si vybírala mezi vojáky, a když se nenašlo dost vojáků nebo důstojníků, že dala přednost koním.

Po koních není ani památka. Jen udusaná hlína na všech dvorech kasáren a na střechách obytných stavení a někdejších stájí, kde jsou teď nemocní, zarůstá zelenošedým mechem.

Je to už naše obvyklá vycházka, když přijde Ludmila. Někdy se k nám přidá i Milena. Jednou Milena řekla: „Už se nám stejně nemůže nic horšího stát.“

Na to Ludmila odpověděla: „Jak to? Můžeš taky zešílet.“

Mě spíš zajímalo, jak dlouho s tím může člověk chodit, jíst a spát, aniž by to muselo někomu vadit, a jestli to náhodou není můj případ.

Blázni mají pravidelné vycházky, na některých je vidět, že se mají na co těšit, jiné to asi nezajímá. Ale na dvoře se dívají na zamřížovaná okna zvenku a je to jistě rozdíl vidět mříž ze zvenku nebo zevnitř. Keře kolem dokola za dva roky zhoustly.

Snažím se vždycky uhodnout, kdo je asi dcera autora knihy *Židovský stát*. Ale může to být kterákoli z žen. Nikdy jsem na to nepřišla a nikdo mi nic nepotvrdil.

28. srpna. Tříkrát. Dvě gramofonové desky. Osminka žitného chleba. Dostojevský, Zločin a trest. Cestovní manikýrová souprava. V noci dvakrát. Ohřívací láhev. Deset dekagramů práškového cukru.

29. srpna. Dvakrát. Svazek růžových dopisních papírů. Pilníček na nehty.

30. srpna. Pětkrát. Sbíрка pohlednic z nejkrásnějších evropských měst a lázeňských středisek. Osminka žitného chleba. Dva brambory. Padesát marek v desetimarkových bankovkách. Kožený rámeček na fotografie. Jednou. Ručně pletený vlněný lyžařský svetr.

Podle pana L. jsou na světě tři druhy lidí. Rozhodčí, jako na kopané, kteří se tváří nestranně a přísně a chtějí, aby každé jejich rozhodnutí, i to nejhorší, pokládali všichni bez odmluvy za to nej správnější. Kolumbové, co objevují něco, co už dávno existuje, takže najdou pokaždé místo Indie, za kterou se vydali, Ameriku, která tam už dávno byla. Třetí jsou Napoleoni. Vedou Francii do válek, aby ji zachránili, a výsledkem je porážka Francie.

Pro pana L. jsou osudy zemí jen zrcadlem lidských osudů, nebo obráceně. Myslí si, že to jde s lidstvem z kopce už hezkých pár století, ale naneštěstí nebo naštěstí nikdy se všemi najednou, a tak tomu nikdy nikdo doopravdy nebrání. Pochybuje, že by se to dalo spravit. Mluví o dekadenci, ale nikdy mi význam toho slova přesně nevysvětlil.

Vzal mě do zdejších katakomb a prohlásil, že to je místo, kde budou žít lidi, kteří přežijí tuhle válku, takže jim nemáme co závidět.

Drželi jsme se chvíli za ruce. Pan L. mě upozornil, že je lepší v katakombách nemluvit; nemůžeme vědět, jak daleko se nese zvuk; kdo všechno to může slyšet. Pustila jsem se ho.

Cítila jsem, že je krok ode mě. Otočila jsem se do strany. Ale najednou tu už nebyl. Vyšeptla jsem. Neslo se to daleko. Udělala jsem krok poslepu. Někde daleko ještě dozníval můj šepot. Už jsem to neopakovala. Vzduch ztěžkl. Tma zhoustla. Zvuk, ticho duněly. Zadrhlo se mi v hrdle. Cítila jsem se strašně. Bála jsem se. Nutila jsem se k smíchu. Nepřipadlo mi to směšné ani trochu. Kde je

východ? Cítila jsem se jako na konci světa, na konci času. Zpotila jsem se okamžité od hlavy až k patám. Najednou jsem ucítila za krkem dech a ústa a dlaň pana L. Vzala jsem ho zas za ruku, vylekaná i s úlevou.

Venku jsem si vychutnala světlo. Ghetto mi připadalo jako domov. Slyšela jsem hlas pana L. Myslím, že jsem ho v tu chvíli nenáviděla za to, že jsem ho tak potřebovala.

„Nikdo mě už nedostane do podzemí,“ řekla jsem. Dívala jsem se do slunce, až mě to skoro oslepilo. Byla to jedna z mála příležitostí, kdy se ukazoval se mnou venku. „Už vím, jak se cítí slepí, němí a hluchí, ztracení, utopení někde na dně oceánu.“ Myslela jsem na lidi, kteří se ztratí a už nenajdou východ. Na lidi, kterým už nepomůže, že byli slušnější, než se od nich čekalo, za okolností, kdy je jen málokdo slušný. Je to strašné na někom úplně záviset. Chtít něco, co nemám, co můžu dostat jen od těch druhých. Nevěděla jsem, že ve tmě se ve mně zvětšuje všechno, co na sobě nemám ráda, zbabělost, strach, zuřivost.

„Už dlouho nebylo tak hezky,“ řekla jsem. „Perlo,“ řekl. „Perličko.“

„Nechci se bát tmy,“ řekla jsem.

Podíval se na mě, jako se dospělí dívají na dítě. Řekl, že jsem hezká, ale přála jsem si být hrubá. Nemám ráda bludiště. Měla jsem na něj skoro zlost, že je tak vyrovnaný, na rozdíl ode mě, od Ludmily, Mileny, od mých známých pořád ještě civilizovaný. Přála bych si ovládat se jako pan L. Chovat se, jako by se mě sebevětší neúspěch, strach, porážka nedotýkaly.

Zkoušel mi vysvětlit význam slova dekadence, ale nebyla jsem si jista. Jsou dekadentní, nebo chytré země nebo lidi, kteří zacházejí se všemi zásadami jako s toaletním papírem, neberou si k srdci žádný slib, ať už ho dali nebo dostali, a spojí se nebo zradí každého

podle toho, kdy a jak se jim to hodí? Nedá se jim věřit a nevěří nakonec ani sobě samým. Zákeřně bodnou člověka do zad ve chvíli, kdy se s ním objímají, hůř než poslední podkoní. A nedá se věřit, že by se mohli změnit k lepšímu. Mohou být jen silnější nebo slabší. Ve skutečnosti jsou schopni okrást a zničit celý svět, jen aby byli o pětník bohatší. Ale přitom totéž říkají o svých soupeřích a protivnících, troufají si jen na slabé a nadbíhají silným.

Je těmi věcmi posedlý, jako bychom nebyli, kde jsme, a jako by to nevykládal jen mně, nýbrž nějakým přesným vykreslením okolností mohl tyhle záležitosti změnit.

Říká: „Někteří lidi nejsou ani jako rozhodčí, ani jako Kolumbové, ani jako Napoleoni. Jsou bezbarví, bez tvaru, nic, nic, jen čirá existence. Jejich jediným cílem je otřít se o ty, kteří jsou lepší než oni, kteří víc dokázali.“ Věděla jsem, na koho narážel. Znal jednoho našeho člověka, který nikdy nedorostl na vojenskou míru, a tak si to vynahrazoval tím, že spíš křičel, než mluvil, a někdy doslova jen vykřikoval, aby na sebe upozornil.

Převiedla jsem to na rozdíl mezi mužem a ženou. Na to se usmál: „Žena by se ráda bavila dvacet minut před tím a muž až dvacet minut po tom.“

A dodal, že žena a muž jsou jen zřídka ve stejné náladě.

Začínáme být všichni čím dál tím pověřčivější. Ludmila začala strašit sama sebe nejen černou kočkou, která prý přináší smůlu, když přeběhne člověku přes cestu, ale i třináctkou.

Včera mi Ludmila řekla: „Je to vždycky tak, že když jdeš s někým do postele, riskuješ v každém případě, že získáš tělo a ztratíš přátelství, které tě k tomu přivedlo? Dostaneš někdy víc, než čekáš, a dáš taky víc, než se od tebe čeká?“

Na to jsem jí řekla: „Ludmilko. Někdo krade a někdo lže. Pro někoho je život jako bankovní loupež, kde na jedné straně riskuje sebe a na druhé, když to dokáže udělat bez dlouhého rozmyšlení, si odnese tolik, kolik v pokladně zrovna našel.“

Na to Lída mlčela.

Pak jsem se podívala ven a ukázala jí na věž kostela, kde tlouklo pět hodin. „Jsou věci, které se opakují, a věci, které jsou jen jednou. A jsou lidi, pro které se věci opakují, a lidi, pro které jsou jen jednou. Poslouchám už desátý den ty krásné, pomalé zvony, jako srdce něčeho tak velkého, že tomu nerozumím, a vím, že to není pro mě.“

Nevím ani, kolik set let už tady ta věž stojí a kolik je zvonu ve zvonici, ale dovedu si představit, že všechna ta staletí bijou jako teď, pomalu, důkladně, aniž změnily hlas nebo rytmus, a budou tak tlouct ještě mnoho dalších set let, když nepřijde zemětřesení nebo potopa; a na rozdíl od tebe nebo ode mě nebudou slibovat nic než jaro, léto, podzim a zimu, narození, smrt, výročí, zatímco ty ani já nevíme, co bude zítra nebo co se stane ještě dnes večer nebo přes noc.“

Pětkrát. Svíčka. Sklenice jahodové marmelády. Zimní ponožky. Dvacet pět marek. Jedenáct marek.

Jednou. Pět metrů elektrického drátu se zástrčkami na koncích. Krabička zavíracích špendlíků.

Milena má známého v kolumbáriu, kde se shromažďuje popel z lidí, kteří už natáhli bačkory, než se to, z jedné vody na čisto, vysype jednou za čas do Ohře, aby se měly ryby v moři dobře.

Podle pana L. je to teď tři sta lidí denně. A tak se dívám na Milenu a na Ludmilu a na svoje sousedy, na neznámé lidi a představuji si je jako ryby. Nikdy si nepředstavuju lidi jako popel.

Ty mrtvé svážejí během dopoledne pohřební vozy tažené lidmi, osm vpředu, osm po stranách a čtyři vzadu, a předtím a potom slouží vozy pekárnám na rozvážku chleba nebo na převážení stavebního materiálu.

Řekla jsem Mileně: „Věřila bys mi, že jsem ještě neviděla mrtvého člověka zblízka?“

Chtěla jsem ji tím přivést na to, co hledá v kolumbáriu, když si chce promluvit s nějakým člověkem.

„Měla by sis zvykat,“ vyhnula se přímé odpovědi. „Vyhýbám se mrtvým možná ze stejných důvodů, z jakých se jim chceš ty přiblížit.“

Milena chodí v botách s vysokým podpatkem, klopýtá za pohřebním vozem a vypadá elegantní a směšná.

„Doufám, že tě odradí zima, když tě neodradilo slunce,“ řekla jsem.

Večer jsem to vyprávěla Ludmile. Ludmila se dívala do ztracena; jako bych si mohla domyslet, co přijde. Byla jsem skoro ráda, že to přišlo.

Ludmila mi řekla: „Měla bys žaludek na to zaplést se s někým z těch lidí z kasina nebo z komandatury, že tam pořád koukáš?“ Nevím, jestli čekala, že jí odpovím.

1. září 1943. Ptala jsem se ho opatrně, jestli by ho nebavilo víc sedět za strojem a létat než se zabývat vězeňskou technikou. Nato se jen usmál. Řekl mi, jako bych rozuměla německým věcem, že jejich „Nacionálně socialistická revoluce“, od něho vyžaduje věrnost

a bezmeznou oddanost na každém úseku, na frontě stejně jako v zázemí. Neodvážila jsem se ho zeptat, proč jeho věrnost nezahrnuje i jeho Brunhildu.

Snažil se mě přesvědčit, že je jiný než ti ostatní. Rozhodně odvažnější, a ne tak úzkoprsý, jak řekl doslova.

Řekl mi, že jsem hezká, mám nohy, jako by je maloval Albrecht Dürer, a že je skoro škoda, že jsem židovka.

Potom mi řekl, co viděl a co se naučil v jiných táborech, o kterých ještě nemáme ani tušení, a o čem nemluví otevřeně ani v té nejvyšší německé společnosti, kromě uzavřeného kruhu zasvěcených štábních důstojníků. Pokud šlo o jeho život tady, zmínil se, že si vybírá mezi našimi lidmi za spolupracovníky lidi, kteří nemají nejčistší svědomí. Ohradil se proti používání pojmů zrada nebo věrnost v našich podmínkách. A dodal, že si zároveň vybírá i ty nejlepší z nás, protože v průběhu věcí, kdy jsou nuceni se rozhodovat mezi horším a nejhorším, už se nejeví nikomu v nejlepším světle. Pak se divil, jak to tu mám čisté, poměrně ovšem, jak dodal.

„Žije tu se mnou velká myš,“ řekla jsem. „Stará krysa.“

„Je tu opravdu plno krys. Celá země je plná krys, všechny domy, chodby, půdy a kuchyně nebo ložnice.“

„Nikdo je nehubí,“ řekla jsem.

„Máme plné ruce práce,“ vzdychl si.

Když jsem se ho zeptala, jestli nemá strach se se mnou stýkat, usmál se a řekl, že mě může zabít libovolným způsobem, v kteroukoli denní nebo noční dobu. A že to ostatně nemusí dělat sám, že by se ani nechtěl dívat na mou krev.

Očekával, že mi to přijde k smíchu. Myslela jsem spíš na to, jak se ti nejlepší z našich lidí ocitnou v jedné bérce s těmi nejhoršími a vesluji k neznámému cíli ruku v ruce, ráz dva, ráz dva, jako by

v okamžiku, kdy někdo přežije, se automaticky mělo smazat všechno, co bylo.

„Kde je ta stará krysa?“ zeptal se. Ukázala jsem mu do kouta podlahy. Střelil tam. Pak mi nabídl, že se zeptá, jakou bych měla šanci dostat se do některého z nových ústavů, kde převychovávají ženy podle požadavků nordické rasy.

„Už nestřílejte,“ požádala jsem ho. „Nikdo nebude vědět, co se děje.“

Zpozorněla jsem spíš, když říkal, že není vždycky zapotřebí postřílet celou vesnici, celou ulici, vystřílet celý dům, že stačí někdy zabít jednoho člověka v jednom domě, v jedné vesnici nebo měste, aby celý barák, ulice, město, a někdy celá země přísahaly poslušnost německým úřadům.

Je hodně způsobů, jak potěšit muže. Pokud jsem něco neznala, stihla jsem se naučit, co jsem jen mohla. Přitom si říkám, že mám ještě štěstí a že je dost lidí, co jsou na tom daleko hůř. Naučila jsem se nestěžovat si, ani se nelitovat, nemám dokonce ani ráda, kdyby někdo litoval mě. Myslím si, že jsem opravdu poměrně šťastna. Jednou mi někdo ve frontě na polívku řekl, abych se modlila, že vypadám smutně. Myslela jsem si, proč ne. Ale neumím se modlit. Musela jsem si vymyslet svou vlastní modlitbu. Nevím, kde se to rozhoduje, zda bude člověk šťastný, nebo nešťastný.

Na rozdíl od Ludmily si nekladu meze jako ona. Něco mi říká, co je přijatelné a proč, a co není, a proč. A co je pro mě lepší, horší, nebo nejlepší, nebo nejhorší. To, co je nejlepší pro muže, je většinou dobré i pro mě. V tom jsem se jistě narodila pod šťastnou hvězdou.

I když Kabalista se zase jednou blýsknul, že „kdo se příliš zabývá ženami, způsobuje si újmu a stává se dítkem pekla“. Představuju si sebe samu jako dceru pekla. Ještě nikdo tam nebyl. Kdoví jak

to je? Všechny staré moudrosti se zdají ze vzdálenosti času slabé, když je chce člověk nasadit na nové kopyto. Může si strčit celou svou Kabbalu do kapsy. Ale drží se toho, jako by se snad topil. Možná že se topí, ale ještě o tom neví. Napadlo mě už párkrát, že ženy neznásilňují muže, jako je tomu naopak. Tělo je nástrojem hry, která někdy přestává být jen zábavná. Ale stejně je to i naopak. Alespoň u mě. Horší by bylo, kdyby to tak nebylo. A kromě toho, všechno za čas omrzí. Z těch nejpřekvapivějších věcí jsou najednou všední věci, a zničehonic, s někým jiným, se to stane zase tím nejzajímavějším. A když nemůžu vyměnit tělo, můžu být ráda, že vyměním to druhé.

Stejně žijeme, podle pana L., mezi dvěma potopami. Řekla jsem Lídě, že to přece nepřichází k nikomu jako blesk z čistého nebe. A pár mužských je dost chytrých nebo zkušených, aby věděli, že by měli dát ze všeho nejdřív sami najevo, že to nepokládají za žádnou zvrhlost.

Zeptala jsem se Lídy: „Máš ráda vlažné mléko?“

2. září 1943. Pan L., člen Rady starších, mi říkal, že nechce, abychom se bavili o Terezíně. Pro dnešní odpoledne mi navrhl jako námět ke konverzaci Monte Carlo, kde prohrál jednou dvoutýdenní hotelovou penzi a museli odjet se ženou o víkend dřív, než původně zamýšleli, nebo jakýkoli přístav podle mé volby, pokud to nebude Hamburk nebo Bremerhaven.

Pan L. by se nikdy nebavil o krysách, i kdyby je viděl u svých nohou.

Nebyl tu už dlouho. Jednou uvedl na svou obranu, proč tak dávno nepřišel, nějakého francouzského autora, že láska sílí podvýživou a umírá na přesycenost, na rozdíl od nás.

Chtěl ode mě totéž co německý letecký důstojník, o kterém neví, nebo si možná jenom myslím, že o něm neví, i když jsem se rozhodla mlčet jako ryba. Jednou jsem o tom udělala poznámku a Ludmila se tvářila, jako by se jí dělalo špatně. Neřekla jsem už, že může mít po ruce kapesník. Nebo použít kousek pánské košile.

Pan L. mi řekl, že máme minulost, ale nemáme budoucnost. Je to, jako by sledoval představení, ale díval se dozadu a zároveň v něm hrál.

Nad pevností letěli čápi. Byli bílí, velcí a silní, s černými křídly. Letěli asi do Afriky.

Stavila jsem se na L 218. Padla jsem hned v průchodu na Kabalistu. Kluk z jeho pracovní čtyry, Erna H., stál u jámy na odpadky, kterou čistil, s lopatou v ruce a díval se na vlaštovku, jak letěla s žízalou v zobáčku do hnízda v okapu pod střechou. Vlaštovka letěla elegantním obloukem a Erna H. pronesl jako ve snu dvě slova. Kabalista se ho udiveně zeptal: „Ty něco víš o Maximu Gorkém?“

„Tys neslyšel o největším letadle světa? Čtyři motory na každém křídle? Jak vyletělo a spadlo, protože do něj kopla doprovodná stíhačka?“

Kabalista se uklidnil. Ulevilo se mu, že kluk s lopatou nebyl tak sečtělý, jak se ze začátku vylekal. Ernoušek H. je jeden z těch lapků, co se specializují na příruční kufříky čerstvě došlých transportů, ačkoli ho nikdy nechytily při něčem, aby ho mohli připojit k jeho kamarádům z Domova těžce vychovatelných, kam chodil ve dne v noci, kdykoli měl chvíli volnou. Mezi zloději byl vždycky Erna H. nejslavnější, protože byl první, kdo se spustil po Baště III. do zahrady *oberscharführera* Heindla a přinesl Kátě Círerové růži, aby jí směl stáhnout kalhoty. Jestli má někdo, jak

říkával pan L., i tady úctu k zákonům, pak Ernoušek H. by mohl sloužit za příklad někoho, kdo má ke všem zákonům leda neúctu.

Jednou mě pozval jako svou společnici do L 417, Školy Prvního domova, nebo taky prý Školy Ivana Dostojevského, už po *lichtsperre*, abych viděla, že i ti nejchytřejší, co vydávají svůj vlastní časopis, nemají ani z desetiny tolik vlastních zkušeností jako on.

Na cestě z L 417 mi ukázal cestovní budík, který jim vzal, jenom aby viděli, až jim ho zítra přijde vrátit, že jejich postřeh není zdaleka takový, jak se tváří.

Vyprávěla jsem Lídě, jak jsem jednou seděla ve škole, měla jsem na sobě bílou blůzku s krátkými nabíranými rukávy z květované prací látky, a moje sousedka v lavici mi najednou řekla, jak mám hezkou jemnou kůži.

Obrátila jsem se k ní hlavou a zeptala jsem se jí, jestli je to dobře, nebo špatně.

„Podívej se,“ řekla. „Máš jen takové chloupky, jako když vezmeš do ruky broskev.“

„Kdo o to stojí,“ zalhala jsem tenkrát.

Ale myslěla jsem na to, jak mě budou hladit kluci a jestli to budou mít rádi. Nebyla jsem kdovíjak vyspělá, na tváři a na kůži jsem měla spoustu vyrážek. Taký v prsou jsem nevypadala kdovíjak dospěle.

Pan L. se držel svého námětu. Tvrdil, že největší světové přístavy ztratí lesk možná ještě dříve, než se odtud dostaneme, a ty krásné lodi, o kterých mluvíme jako o malbách, hudebních skladbách nebo jiných uměleckých výtvorech, budou sloužit už jenom jako zábavní podniky, restaurace nebo přepychové noční kluby.

Pak se usmál, ale v jeho úsměvu se dá číst, že máme tak šanci jedna k pěti milionům.

„Půjdete si se mnou zatančit?“ zeptala jsem se.

„Teď hned?“ pochopil pan L. „Na kterou loď chceš? Na Normandii? Na Queen Mary? Obě mají modrou stužku za rekordní plavbu přes oceán.“

„Doufám, že nedostanu mořskou nemoc.“

„V přístavu to ještě tak nehoupe,“ řekl pan L.

5. listopadu. Jednou. Příruční kufřík na klobouky. Odpoledne dvakrát. Souprava zimního ženského prádla. Večer třikrát. Pánské šněrovací vysoké boty. Podkolenky. Nůžtičky na nehty.

Když takhle prší, mám dojem, jako bych byla v lahvi a voda kolem nás stoupala až k hrdlu.

6. listopadu 1943. „Jsme jako zvířata,“ řekla Ludmila. „Jíme jako koně, ve stoje nebo v chůzi, spíme v chlívě jako hovada, jsme ustrašení, i když nám zrovna nic na pohled nehrozí, a hlavně posloucháme jako otroci. Nejsme zdaleka tak krásní, jak si myslíme. Každý druhý by mohl být ovce, narodit se se čtyřma nohama a vinou, která se dá stříhat. Nic na tom nemění, že se to nelíbí ani jednomu z deseti nebo jednomu ze sta.“

„Takové starosti jsou mi daleko jako Monte Carlo,“ řekla jsem. „Můžu ti vyprávět o staré kryse, která mě vytrhává ze sna a škrábe na dřevo, když chceš.“

„Dovedla bys zabít někoho jen proto, že je Němec?“ Ale asi nestála o mou odpověď, protože hned dodala: „Proč se necháme lámat a ohýbat a mačkat a nezabíjíme je zpátky?“

„Nikdo tě ještě nezabil,“ řekla jsem a podívala jsem se na ni. Lída je hezká, skoro už dospělá, i když si myslí, že dospělost vytvářejí pokud možno co největší prsa. Má černé oči jako cikánka,

ale světlé nazlátlé vlasy a velice vznešenou chůzi. Když ji dokážu poslouchat a neslyšet, cítím se vedle ní jako ryba ve vodě. Je to jeden z lidí, od kterých, jak cítím, mi nehrozí žádné nebezpečí ani konkurence.

„Nechci čekat, až bude pozdě,“ řekla Ludmila.

Pak řekla: „Měla jsem sen jako v bibli. O žízálách, ještěrkách, hmyzu a červech. Stála jsem na dvoře s plotem z velkých drátěných ok a po smetišti si chodil houser a zobal a kloval brouky a žízaly, někdy si je vzal do zobáku, zdvihl krk a pak si je spouštěl do žaludku. Víím, že sny mají význam, který se vztahuje ke každému člověku zvlášť. Nikdo mi zatím nedokázal vysvětlit, co znamená spánek kromě toho, že si odpočinu. Nechápu někdy, proč se cítím zničehonic jako vyvržená, nikam nepatřím, jsem si protivná, sama sobě jako cizinec.“

„Já si spíš představuju kamna, plná uhlí, komínem protahuje horký dým a loupe ze stěn led a nemusím sedět v pokoji v kabátě, s dekou na kolenou a v rukavicích,“ řekla jsem. „Jsem posedlá slovy. Slovy jako ryby nebo stromy, jako voda, vzduch, obloha, lidi, nebo skály, nebo step.“

Dala jsem Ludmile dva brambory a poprosila jsem ji, aby mi neděkovala víc než stokrát. Když se mě ptala, kam jdu, řekla jsem, že mám důležitou schůzku. Pan L. mi zařídil, že nemusím chodit s žádným pracovním oddílem. Kromě sčítání na Bohušovické louce nechodím nikam, kam nechci. Neřekla jsem jí, že mi pan L. věnoval tenhle černý sešitek, abych si mohla zapisovat, jak řekl, co si ženy zaznamenávají stejně pravidelně nebo nepravidelně jako příjmy. Zapsala jsem si, co se mně zdálo důležité. Když jsem byla malá, říkala mi maminka, že lhát je největší ze všech hříchů, ale nezmínila se, zda to zahrnuje i to, když člověk nalhává něco sám sobě nebo když lže někomu, protože lže stokrát, tisíckrát víc mně.

Vyšla jsem si na procházku kolem Hasičského domu, parku, kde je kasino a z druhé strany komandatura; spřádala jsem si, co by se stalo, kdybych potkala leteckého důstojníka; a vychutnávala jsem, že mi bude za pár dní sedmnáct.

Lída mi řekla: „Taky se ti někdy zdá, že nežiješ? Jako by to byl nějaký pohybující se, dýchající, mluvený sen? Jako bys byla, čekáš v řadě na polívku, a zároveň, jako bys nebyla? Lidi do tebe strkají, nadávají ti, ale ty neslyšíš. Jsi a současně nejsi. Je to taková zvláštní existence, když jsi pořád jenom oddělena jakoby tou nejtenčí hranicí mezi neexistencí, ale ne jako larva, z které se vyklube motýl, ani jako člověk, který si lehne a čeká, až usne.“

Nato jsem vylíčila Lídě, jak jsem jednou jako malá holka dostala od tatínka facku za to, že jsem ztratila novou čepici. Ve skutečnosti jsem ji neztratila, ale zahodila do šachty od výtahu v našem domě. Byla tam pohřbená na půl roku.

„Nebyla to jen bolest, co jsem cítila,“ řekla jsem. „A byla to poměrně pořádná facka na to, jaký měl tatínek vztek a já malou tvářičku. Nebyly mně ani čtyři. Byla jsi už někdy opilá?“ zeptala jsem se nakonec, ale vím, že neměla zatím z čeho. Napadlo mě, jestli se dožijeme s Lídou roku 1944.

6. listopadu. Jednou. Vidlička, lžíce, nůž. Večer dvakrát. Košík na brambory. Dopisní papíry, ještě nenačatý svazek. V noci dvakrát. Vajíčko natvrdo. Sáček sušené mrkve. Kartáč a šampon na vlasy.

8. listopadu 1943. Do Domova mládeže na L 218 a D 417 ve velkém zeleném roháku chodím teď, jako chodívali lidi do kina Roxy nebo do kavárny Ascherman. Haryček Geduld si všiml mých černých přízových rukavic a ptal se, jestli jsem se dala z nudy k „*entlausungdienst*“ v Odvšivovací stanici.

Seděli jsme nahoře na jeho kavalci a hráli jsme Monopoly. Kupóny vyrábí Hary Geduld z lepenkového papíru. Hru Haryček příslušně přizpůsobil. Kromě toho, že se hádá s vedoucím poschodí Kabalistou a shání kdejaký spis o francouzské, ruské nebo kdovíjaké revoluci, skládá verše o slunci, světle mrtvých hvězd a podobně povzbuzujících věcech. Padla mi dvakrát šestka: „Pošlete okamžitě dva tisíce smradlavých židů na odklizení sněhu na letiště v Ruzyni.“ Pak mi padla pětkrát dvojka: „Vraťte bance peníze, cenné papíry, šperky, hodinky, snubní prsteny, vyberte si potvrzení a čekejte na povolání do transportu.“ Zato Haryček měl třikrát trojku: „Objedte celý svět na luxusní lodi v první třídě a vraťte se do mateřského přístavu. Na každé zastávce zaplaťte tisíc zlatých mincí. Kromě toho zaplaťte za každého cestujícího v podpalubí. Zvláštní prémie zaplaťte za vyjmutí ze státního svazku nebo za vystěhování. Je-li vám nad šestnáct, zaplaťte za všechny absolvované školy nebo přeshkolovací kursy, které vám poskytl stát. V mateřském přístavu zaplaťte za plavbu pětinasobek.“ Pak měl jedničku: „Všechny přístavy jsou pro vás uzavřené. Předejte svůj majetek magistrátu. Vraťte se, kde jste byl před třemi hrami.“ Pětka se platí jen zimním prádlem, rukavicemi a kožichy, a kdo se tím dostane na políčko Zimní pomoc nebo „*Kraft durch Freude*“, odevzdá svoje věci a odebere se na políčko Terezín.

Haryček Geduld, jeden z míšenců, kteří neodjíždějí na východ, dokud jim buď není přes čtrnáct nebo neinternují jejich rodiče, kteří byli dosud doma, doplňuje Monopoly o další políčka a komplikace, jako například „Zaplaťte okamžitě dodatečný nájem ze svého bytu, z kterého jste se před dvěma roky museli vystěhovat.“ Nebo: „Přineste okamžitě do úřadovny gestapa majetek, peníze a šperky, které jste si propašoval do ghetta.“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Nemilovaná.***

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.